

Foto: Henk Tigchelaar.

Onthulling paneel vliegtuigcrash bij Wons

WONS Op zaterdag 12 oktober 2019 was het 78 jaar geleden dat een ooggetuige in de omgeving van Wons de Halifax L9561 'brandend, glijdend en zigzaggend door het wolkendek naar beneden' ziet komen. De bommenwerper met een bemanning van acht personen is anderhalf uur eerder vanaf het Engelse vliegveld Middleton Saint George vertrokken voor een bombardement op de havenstad Bremen, maar ze zal haar doel nooit bereiken. Zaterdag werd een informatiepaneel onthuld op de plaats van de crash.

Al boven de Noordzee wordt het vliegtuig opgemerkt door het Duitse radarstation 'Tiger' op Terschelling. De ervaren jachtpiloot Leopold 'Poldi' Fellerer slaagt er korte tijd later in om de Halifax neer te schieten. Het vliegtuig crasht aan de Weersterweg, net

buiten Wons, om 22.17 uur. De volgende ochtend wordt duidelijk dat de 23-jarige Canadese piloot Elmer Bagnall Muttart de crash niet heeft overleefd. "He was a gallant Captain and he died that we might live...", zou de copiloot Norman Trayler later over Muttart zeggen. Het feit dat de piloot het beschadigde vliegtuig nog lang onder controle weet te houden, geeft de overige zeven bemanningsleden de kans om uit de brandende bommenwerper te ontkomen. Alle overlevenden raken in Duitse krijgsgevangenschap en krijgen pas in 1945 hun vrijheid terug.

Bijzonder is het verhaal van de staartschutter John Duffield uit Oxford, die met ernstige verwondingen op de Duitse afdeling van het Leeuwarder Bonifatiusziekenhuis wordt opgenomen. Hij krijgt

aan zijn ziekbed regelmatig bezoek van Poldi Fellerer en van zijn boordschutter Georg Lotze. In 1955 – veertien jaar na de crash van de L9561 – doet Lotze vanuit Duitsland zelfs nog een poging om opnieuw met Duffield in contact te komen.

In zijn thuisland Canada is de gesneuvelde piloot Elmer Muttart nooit vergeten. Zijn naam staat vermeld op de Borden-Carleton Cenotaph, een monument vlakbij zijn geboorteplaats Cape Traverse op Prince Edward Island. Lange tijd is het exacte verhaal achter Muttart's dood niet bekend. De in Canada woonachtige Nederlander Pieter Valkenburg duikt in de geschiedenis van alle gesneuvelden op de gedenksteen en verdiept zich vanaf 2016 ook in het leven van Sergeant Muttart. Al snel trekt hij gezamenlijk op met de Friese

Stichting Missing Airmen Memorial Foundation (SMAMF), die sinds de jaren '70 onderzoek doet naar de luchtoorlog boven de provincie. Het idee van Valkenburg en de SMAMF om Elmer Muttart's laatste vlucht met een informatiepaneel bij de crashlocatie blijvend te herinneren, wordt dankzij de medewerking van Dorpsbelang Wons en financiële steun uit binnen- en buitenland werd dit op 12 oktober werkelijkheid.

Zo'n dertig nabestaanden waren aanwezig, evenals loco-burgemeester Maarten Offringa. Voorafgaand aan de onthulling was het ontvangst in het museum 'Het Hanne-mahuis' in Harlingen. Hier werd in een korte presentatie de historie van Halifax L9561 toegelicht. ■